

بہارِ

مصون سازی فرهنگی خانواده
(الگوی تحلیلی و برنامه عملیاتی)

دکتر سید علی سیدنژاد

استادیار دانشگاه امام حسین (علیه السلام)

[illegible]

سرشناسه :

انتشارات دانشگاه امام حسین علیه السلام
مصون ساری فرهنگی خانواده (الگوی تحلیلی و برنامه عملیاتی)

مؤلف: سیدعلی سیدزاد

ویراستار علمی: خداداد ابراهیمی

ویراستار ادبی: مهدی ابراهیمی

طراحی جلد:

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۷-۱۰-۸۳۳۲-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۲۰۰/۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

پیشگفتار ۱۸

فصل اول : خانواده

بخش اول : کلیات خانواده ۱۸

تعریف خانواده ۱۸

اهمیت تشکیل خانواده در زندگی فردی و اجتماعی ۲۰

ضرورت تشکیل خانواده ۲۳

انواع خانواده ۲۶

خانواده گسترده ۲۶

خانواده هسته‌ای ۲۶

رویکردهای خانواده ۲۷

رویکرد تاریخ نگاری ۲۷

رویکرد زیست شناختی ۳۰

رویکرد جامعه شناختی ۳۰

رویکرد حقوقی ۳۲

رویکرد اقتصادی ۳۲

رویکرد سیاسی ۳۴

بخش دوم : خانواده در مکاتب الهی ۳۴

خانواده در دین مسیحیت ۳۴

۳۶	خانواده در دین یهود
۳۹	خانواده در دین زرتشت
۴۰	خانواده در دین اسلام
۴۳	بخش سوم : خانواده در مکاتب غیرالهی
۴۳	خانواده در آیین هندو
۴۷	خانواده در آیین بودا
۴۹	خانواده در آیین کدوسیوس
۵۱	بخش چهارم : الگوی زندگی در خانواده
۵۱	الف- الگوی خانواده اسلامی
۵۸	پیامدهای زندگی خانواده به سبب اسلامی
۵۸	سکونت و آرامش
۶۰	تامین نیاز متقابل غریزه جنسی
۶۰	استحکام دین
۶۱	استحکام بنیان خانواده
۶۲	فرهنگ اسلامی و سلامت نسل
۶۲	ب- الگوهای خانواده غیراسلامی
۶۳	الگوی هم خانگی
۶۳	الگوی کمون اولیه
۶۴	الگوی همجنس گرا
۶۶	ازدواج با معارم

پیامدهای زندگی خانواده به سبک غیراسلامی ۶۶

تنزل جایگاه مادری ۶۷

همزیستی بدون ازدواج ۶۸

مناقشه دولت و خانواده ۶۹

بدن خانواده به خانوار ۷۰

طلاق، عامل آرامی خانواده ۷۱

خلاصه فصل اول ۷۳

آزمون فصل اول ۷۵

فصل دوم: فرهنگ و جامعه

بخش اول: نقش فرهنگ در جامعه ۷۹

تعاریف فرهنگ ۷۹

فرهنگ اسلامی ۸۲

خصوصیات فرهنگ اسلامی ۸۳

اول، غیرمادی بودن اجزاء فرهنگ ۸۳

دوم، تطابق فرهنگ اسلامی با غرایز انسان ۸۴

سوم، انسجام درونی اجزاء فرهنگ با یکدیگر ۸۵

چهارم، خاص بودن فرهنگ ۸۶

پنجم، روح وارگی فرهنگ نسبت به جامعه ۸۶

ششم، اثرگذاری بر کنش عاملیت‌ها ۸۸

- ۸۸ هفتم، هویت اکتسابی فرهنگ
- ۸۹ اشاعه فرهنگ اسلامی به ایران
- ۹۲ خدمات علمی ایرانیان به اسلام
- ۹۵ ورود فرهنگ غربی به جامعه ایران
- ۹۶ مقایسه فرهنگ اسلامی با فرهنگ غربی
- ۹۸ بخش سوم: اندیشه فرهنگی دانشمندان مسلمان
- ۹۸ سیدجمال الدین اسدآذنی
- ۹۹ شهید محمد حسین باستانی
- ۱۰۰ امام خمینی(ره)
- ۱۰۶ شهید مرتضی مطهری
- ۱۱۴ امام خامنه ای (حفظه الله)
- ۱۱۷ آیت الله محمدتقی مصباح یزدی
- ۱۱۸ بخش سوم: اندیشه فرهنگی دانشمندان غیرمسلمان
- ۱۱۸ کارل مارکس
- ۱۱۹ ماتیو آرنولد
- ۱۲۰ امیل دورکیم
- ۱۲۲ جورج زیمل
- ۱۲۳ ماکس وبر
- ۱۲۴ جرج لوکاک
- ۱۲۵ آنتونیو گرامشی

۱۲۶	 دکارت، هایدگر و هوسرل
۱۲۶	 هربرت بلومر
۱۲۷	 تالکت پارسونز
۱۲۸	 آدورنو و هورکهایمر
۱۳۰	 خود روی استراوس
۱۳۰	 فردیناند دی سو
۱۳۱	 هارولد لارفیلد
۱۳۲	 ریموند ویلیامز
۱۳۴	 آرونینگ گافمن
۱۳۴	 ساموئل هانتینگتون
۱۳۶	 ریچارد هوگارت
۱۳۷	 فرانسیس فوکویاما
۱۳۷	 بخش چهارم: نقد جریان های فکری فرهنگی غرب
۱۳۸	 عقل گرایی
۱۳۸	 تجربه گرایی
۱۳۹	 اومانیزم
۱۴۰	 لیبرالیسم
۱۴۸	 فمینیسم
۱۵۳	 خلاصه فصل دوم
۱۵۴	 آزمون فصل دوم

فصل سوم : تهدیدها و آسیب های فرهنگی خانواده

۱۵۷	بخش اول : تهدیدهای فرهنگی خانواده
۱۵۷	مقدمه
۱۵۷	تعریف تهاجم فرهنگی
۱۶۱	تاریخچه تهاجم فرهنگی
۱۶۱	تاریخچه تهاجم فرهنگی در دنیا
۱۶۴	تاریخچه تهاجم فرهنگی در ایران
۱۶۶	عوامل تهاجم فرهنگی
۱۶۶	الف - عوامل خارجی
۱۷۱	ب - عوامل داخلی
۱۷۶	مراحل تهاجم فرهنگی علیه خانواده
۱۷۶	مرحله اول، خودباختگی فرهنگی
۱۷۷	مرحله دوم، معرفی و تثبیت فرهنگ بیگانه
۱۷۸	بخش دوم : آسیب های فرهنگی خانواده
۱۸۰	افسردگی
۱۸۱	فاصله سنی در ازدواج
۱۸۱	تبدیل خانه به خوابگاه
۱۸۲	خشونت خانوادگی
۱۸۳	اختلال در فرآیند تربیت و جامعه پذیری
۱۸۶	افزایش سن ازدواج و تجرد زیستی

۱۸۶	 گرایش به استقلال طلبی و خودمحوری
۱۸۷	 تنزل خانواده
۱۸۷	 اعتیاد
۱۸۷	 ضعف اختلالات جنسی خانواده
۱۸۹	 خلاصه فصل سوم
۱۹۱	 آزمون فصل سوم

فصل چهارم: رونق‌بخش تغییر نگرش

۱۹۳	 خانواده در دوران معاصر
۱۹۵	 نگرش
۱۹۸	 تغییر نگرش خانواده
۲۰۰	 مؤلفه های تغییر نگرش
۲۰۴	 فرآیند تغییر نگرش
۲۰۵	 الگوهای «تغییر نگرش»
۲۰۶	 الگوی متقاعد سازی
۲۰۸	 الگوی ناهماهنگی شناختی
۲۱۱	 الگوی بازنمایی پیچیدگی پیام
۲۱۲	 الگوی سیستماتیک اکتشافی (HSM)
۲۱۳	 نحوه تاثیر فرهنگ مهاجم بر خانواده
۲۱۹	 خلاصه فصل چهارم

۲۲۱	آزمون فصل چهارم
-----	-----------------

فصل پنجم: مضمون سازی فرهنگی خانواده

۲۲۵	مقدمه
۲۲۵	بخش اول: دیدگاه های نظری
۲۲۵	تعریف مضمون سازی فرهنگی
۲۲۵	مضمون سازی خانواده در آیات و روایات
۲۲۶	وظایف مرد سبب زن
۲۲۹	الف- دیدگاه های برخی اندیشمندان ایرانی
۲۲۹	دیدگاه امام خامنه ای (عفت الله)
۲۳۵	دیدگاه آیت الله عبدالله جوادی آملی
۲۳۶	دیدگاه آیت الله محمد تقی مصباح یزدی
۲۳۹	ب- دیدگاه های نظری اندیشمندان غربی
۲۳۹	دیدگاه تالکوت پارسونز
۲۴۲	دیدگاه انتقادی تالکوت پارسونز
۲۴۴	دیدگاه رالف ترنر
۲۴۶	دیدگاه جی هی لی و مینوچین
۲۴۷	دیدگاه ناتان اپستاین
۲۵۱	بخش دوم: تحقیقات علمی
۲۵۱	الف- نتایج تحقیقات محققین ایرانی

۲۵۶	الف - نتایج تحقیقات محققین غربی
۲۶۵	بخش سوم : طراحی الگوی مصون سازی فرهنگی خانواده
۲۶۵	مدل مفهومی مصون سازی فرهنگی خانواده
۲۶۷	الگوی ابداعی مصون سازی فرهنگی خانواده
۲۶۸	تأسیس الگوی مصون سازی فرهنگی خانواده
۲۷۱	بخش چهارم : برنامه مصون سازی فرهنگی خانواده
۲۷۱	مقدمه
۲۷۲	سطوح برنامه ریزی فرهنگی خانواده
۲۷۵	نمونه برنامه فرهنگی خانواده تدوین شده
۲۷۵	هدف آرمانی
۲۷۵	راهبردهای آرمانی
۲۷۵	راهکارهای اجرای راهبرد آرمانی
۲۷۶	الف - برنامه ریزی راهبردی خانواده
۲۷۸	ب - برنامه ریزی تاکتیکی خانواده
۲۸۰	ج - برنامه ریزی عملیاتی خانواده
۲۸۷	پایش و ارزشیابی برنامه فرهنگی عملیاتی
۲۸۸	خلاصه فصل پنجم
۲۹۰	آزمون فصل پنجم
۲۹۱	نتیجه گیری

مقدمه مولف

در عصر حاضر، خانواده دستخوش تحولات و تغییرات گوناگونی شده است. امروزه، با حالتی نوستالژیک از دوران قدیم یاد می‌کنند. با ورود فناوری‌های نوین به عرصه زندگی، دیگر تغییرات خانواده بصورت تدریجی و در مرور زمان صورت نمی‌گیرند بلکه این تغییرات بسیار سریع و شتابان انجام می‌شوند. مهاجم فرهنگی توانسته از طریق بکارگیری ابزار رسانه، فناوری‌های نوین ارتباطی و صنایع فرهنگی در خانواده نفوذ کرده و بر آنها تاثیر بگذارد. تغییر الگوهای رفتاری از جمع‌گرایی به فردگرایی و کم‌توجهی به ارزش‌های اسلامی، زنگ خطری برای بروز ناهنجاری در جامعه است؛ بیم آن می‌رود که ارزش‌ها و الگوهای رفتاری فرهنگ غرب که برگرفته از تفکر امانیستی است؛ و به جذابیت‌های کاذب ارائه می‌شوند، بتواند خانواده‌ها را مجذوب خود کند؛ در چنین شرایطی، خانواده از درون تهی شده و به پوچ‌گرایی خواهد رسید. ارائه برنامه‌ای برای ترمیم سبب فرهنگی خانواده‌ها، از آن حیث حائز اهمیت است که موجب استحکام باورهای دینی خانواده شده، مقاومت آنان را در برابر تهاجم فرهنگی افزایش می‌دهد؛ به گونه‌ای که خانواده در مواجهه با هرگونه پیام، قادر باشد ابتدا آن را تحلیل کند تا اگر در چارچوب سواط اسلامی و مورد نیاز گیرنده پیام باشد، آن را دریافت و مصرف نماید. انگیزه اصلی مولف از نگارش کتاب حاضر، ارائه روشی برای مصون‌سازی فرهنگی خانواده است تا از سلامت فکری و فرهنگی بیشتری در مواجهه با تهاجم فرهنگی برخوردار گردند.

موجب تشکر و امتنان خواهد بود؛ اعضای هیئت علمی، فرهیختگان و دانشجویان با ارائه انتقادات و پیشنهادات سازنده خود، کاستی‌های این اثر را مرتفع سازند.

دکتر سیدعلی سیدنژاد

استادیار دانشگاه